

Vergaderjaar 2022–2023

22 054

Wapenexportbeleid

36 045

Situatie in Oekraïne

Nr. 394

BRIEF VAN DE MINISTER VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 31 augustus 2023

In vervolg op de vorige update van leveringen van militaire goederen aan Oekraïne (Kamerstukken 22 054 en 36 045, nr. 393, van 5 juli 2023), informeer ik u, mede namens de Minister van Buitenlandse Zaken en de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking in bijgaande vertrouwelijke bijlage¹ over de laatste stand van zaken omtrent de levering van militaire goederen aan Oekraïne. De vertrouwelijke bijlage bevat een totaaloverzicht van de tot en met 23 augustus 2023 door Defensie geleverde goederen. Zoals gebruikelijk zijn lopende trajecten hier niet in meegenomen.

In het openbare overzicht meldt het kabinet enkel de leveringen die nieuw zijn ten opzichte van het overzicht in de laatste periodieke update (Kamerstukken 22 054 en 36 045, nr. 393, van 5 juli 2023). Per levering wordt een afweging gemaakt of openbaarmaking mogelijk is. De operationele veiligheid blijft leidend in de afweging om informatie al dan niet openbaar te maken. Ook houdt Defensie rekening met de belangen van bij leveringen betrokken derde partijen zoals bondgenoten, partners en de industrie.

Nederlandse militaire steun

Het onderstaande overzicht bevat een weergave van de sinds 26 juni 2023 aan Oekraïne geleverde militaire goederen, rekening houdend met operationele veiligheid(-soverwegingen). Deze lijst is niet uitputtend.

- Munitie
Diverse soorten kleinkaliber munitie voor individuele wapens en zware munitie voor tanks en helikopters.
- Sensoren en waarnemingsmiddelen
Nachtzichtapparatuur
- Bruggen

¹ Ter vertrouwelijke inzage gelegd, alleen voor de leden, bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

- *Baileybruggen (1) en Bruglegtanks Leopard 1, incl. bruggen (5)*
- Voertuigen
Vrachtwagens (88) en Quad's (4)
- Ontmijningsuitrusting
Mijnploegen (9) en rollers (6) voor BMP
- Vaartuigen (15)
- Veldhospitalen (2)
- Tenten (750)
- Aggregaten (80)
- Reservedelen voor diverse soorten voertuigen en (wapen-)systemen
- Logistiek materiaal
Zijlaad kranen (5)
- Persoonlijke uitrusting, waaronder kleding, helmen, scherfvesten
- Rantsoenen
- Medische goederen, zoals persoonlijke EHBO-pakketten en medicijnen
- Computers, datasystemen en toebehoren (944)

Financiële stand van zaken levering van militaire goederen

De totale waarde van de geleverde militaire steun aan Oekraïne bedroeg op 23 augustus 2023 ongeveer 1,97 miljard euro.² De Nederlandse steun bestaat uit:

- *Directe levering:* Tot en met 23 augustus is ruim 868 miljoen euro aan materiële steun geleverd. Dit bedrag betreft de boekwaarde van het geleverde materieel. In de vorige Kamerbrief update leveringen militaire goederen aan Oekraïne (Kamerstukken 22 054 en 36 045, nr. 393 van 5 juli 2023) stond de boekwaarde van het geleverde materieel op ruim 788 miljoen euro. Zoals in de vorige update vermeld, wil Defensie het geleverde materieel waar nodig zo spoedig mogelijk aanvullen of vervangen. De totale vervangingswaarde van de materiële steun bedroeg op 23 augustus 2023 in totaal circa 1,4 miljard euro. In de vorige Kamerbrief (Kamerstukken 22 054 en 36 045, nr. 393 van 5 juli 2023) stond de totale vervangingswaarde van de materiële steun op 1,5 miljard euro (peildatum 26 juni 2023). De vervangingswaarde is naar beneden bijgesteld, omdat een aantal geleverde goederen afgestoten wordt en zodoende niet vervangen hoeft te worden. Dit betreffen oudere goederen die Defensie niet langer gebruikt zoals de Bofors 40L70 luchtdoelkanonnen.
- *Commerciële levering:* De waarde van de commercieel verworven militaire goederen ten behoeve van Oekraïne bedraagt op dit moment circa 381 miljoen euro (t.o.v. 210 miljoen op 26 juni jl.).³
- *Bijdrage International Fund for Ukraine:* Nederland heeft een bijdrage gedaan van 100 miljoen euro voor het *International Fund for Ukraine* (IFU), zoals eerder met de Kamer gedeeld (Kamerstukken 22 054 en 36 045, nr. 377 van 16 december 2022). Het IFU is een belangrijke manier voor de deelnemende landen om direct bij de industrie goederen te kopen voor steun aan Oekraïne.
- *NAVO-trustfund:* Nederland draagt 100 miljoen euro bij aan het NAVO Ukraine Comprehensive Assistance Package (UCAP). Uit het UCAP levert NAVO niet-letale steun als brandstof, medische voorzieningen, winteruitrusting en drone jammers, zoals eerder met de Kamer gedeeld (Kamerstukken 22 054 en 36 045, nr. 377 van 16 december 2022 en Kamerstukken 22 054 en 36 045, nr. 387 van 13 april jl.).

² Ten opzichte van ca. 1,9 miljard euro op 5 juli jl. (Kamerstukken 22 054 en 36 045, nr. 393, van 5 juli 2023).

³ Dit is de waarde van de goederen die niet uit eigen voorraad zijn geleverd.

Bijdrage aan gemeenschappelijke aanschaf 155mm munitie

Nederland draagt 130 miljoen bij aan het initiatief van het Europese defensieagentschap (EDA) en 130 miljoen aan een Duits initiatief, waar ook Denemarken aan deelneemt, zoals eerder met uw Kamer is gedeeld (Kamerstukken 36 045 en 22 054, nr. 157 van 20 april 2023).⁴

Toetsing

Voor alle leveringen is, waar nodig, een zorgvuldige, maar gezien de uitzonderlijke omstandigheden versnelde, toetsing aan de EU wapenexportcriteria verricht door de Minister van Buitenlandse Zaken waarna door de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking een exportvergunning is afgegeven.⁵ Ook bij eventuele nieuwe leveringen zal deze zorgvuldige en versnelde toetsing plaatsvinden.

Effecten krijgsmacht

De effecten van de geleverde steun op de gereedheid van de Nederlandse strijdkrachten worden, gezien de omstandigheden, door Defensie als acceptabel beoordeeld. De voortdurende ondersteuning van Oekraïne en met name leveringen uit (operationele) voorraden hebben consequenties voor de eigen gereedstelling en inzet. Daarnaast heeft de voortdurende militaire steun aan Oekraïne een vertragend effect op verwervingsprojecten. Defensie neemt maatregelen om deze gevolgen te mitigeren. Zo zijn er maatregelen om de aankoop van vervangend materieel te versnellen en wordt project- en inkoopcapaciteit versterkt. Echter, de markt voor defensiematerieel staat momenteel onder druk en de prijzen voor verschillende soorten materieel stijgen daardoor snel. Daarmee leidt de geleverde steun tot langdurige effecten op de gereedheid van onze krijgsmacht, die onder de huidige omstandigheden als acceptabel worden beoordeeld. Het kabinet houdt ook bij toekomstige verzoeken aandacht voor de effecten op de gereedheid.

Europese Vredesfaciliteit

Vanuit de Europese Vredesfaciliteit (*European Peace Facility* - EPF) is momenteel 3,5 miljard euro beschikbaar gesteld als compensatie voor levering van militair materieel vanuit de EU-lidstaten aan Oekraïne. Daarnaast is 1 miljard euro gealloceerd voor de levering van munitie uit eigen voorraden en nog eens 1 miljard voor de gezamenlijke aanschaf van munitie bij de Europese industrie. Tot en met februari 2023 heeft Nederland voor ongeveer 462 miljoen euro aan prioritaire leveringen gedeclareerd. Omdat het totaal aan ingediende declaraties van de lidstaten groter is dan het beschikbare budget worden declaraties niet volledig gecompenseerd. Het vergoedingspercentage ligt gemiddeld op 50%. Nederland krijgt voor de geleverde steun ter waarde van 462 miljoen euro (tot en met februari 2023) ruim 242 miljoen euro gecompenseerd. Besluitvorming over vergoedingen voor leveringen vanaf maart 2023 loopt nog. In totaal heeft Nederland tot en met 18 juli 2023 791 miljoen euro gedeclareerd. Uw Kamer wordt via de reguliere leveringenbrieven op de hoogte gehouden van declaraties en compensatie via de EPF.

De Minister van Defensie,
K.H. Ollongren

⁴ Dit bedrag wordt na realisatie bij de totale waarde opgeteld.

⁵ De toetsing van specifieke transacties aan de EU wapenexportcriteria kan op verzoek vertrouwelijk worden ingezien.